

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 27.02.2001
COM(2001) 106 τελικό

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 για την
προστασία των ανηλίκων και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια**

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 για την
προστασία των ανηλίκων και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή	3
2.	Το Ερωτηματολόγιο	5
3.	Αποτελέσματα	5
3.1.	Διαδίκτυο	5
3.1.1.	Αυτορρύθμιση και κώδικες δεοντολογίας	5
3.1.2.	Παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο	7
3.1.3.	Φιλτράρισμα και εκπαίδευση	9
3.1.4.	Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία	11
3.2.	Ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις	11
3.3.	Περαιτέρω πρωτοβουλίες	13
4.	Συμπερασμα	16
	Παράρτημα	18

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 24 Σεπτεμβρίου 1998 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (98/560/EK)¹ (εφεξής καλούμενη "η σύσταση").

Στο τμήμα III, παράγραφος 4, της σύστασης καλείται η Επιτροπή να υποβάλει έκθεση αξιολόγησης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω σύστασης στα κράτη μέλη, δύο έτη ύστερα από την έκδοσή της.

Με το παρόν έγγραφο, η Επιτροπή υποβάλλει την έκθεση αυτή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η ανάπτυξη των ψηφιακών μέσων μαζικής ενημέρωσης, ιδιαίτερα με τη μορφή του Διαδικτύου, ψηφιακών εκπομπών, και βιντεοπαιχνιδιών, αποτελεί σημαντική πρόκληση για την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον οπτικοακουστικό τομέα και ειδικότερα για την προστασία των ανηλίκων.

Αρχικά υπήρχαν μόνον λίγοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί στα κράτη μέλη και οι ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις ήταν επίγειες. Η ρύθμιση ενέπιπτε αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους όπου βρισκόταν ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Με την εισαγωγή των καλωδιακών δικτύων και των δορυφόρων η κατάσταση άλλαξε. Οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί δεν περιορίζονται πλέον σε ένα συγκεκριμένο κράτος μέλος. Η επακόλουθη ανάγκη για την καθιέρωση κοινοτικού πλαισίου αντιμετωπίστηκε με την έκδοση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 3ης Οκτωβρίου 1989 για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων,² όπως τροποποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 1997 από την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (οδηγία "Τηλεόραση χωρίς σύνορα")³. Η εν λόγω οδηγία ασχολείται επίσης με την προστασία των ανηλίκων από το επιβλαβές περιεχόμενο, είτε μέσω της ειδικής ζώνης προβολής ("watershed") είτε με τεχνικά μέσα.

Η ψηφιακή τηλεόραση προσφέρει μεγαλύτερες δυνατότητες από την αναλογική τηλεόραση, από άποψη τόσο διαθέσιμου περιεχομένου όσο και τεχνολογικών δυνατοτήτων. Συνεπώς όχι μόνον αποτελεί πρόκληση, αλλά προσφέρει και νέες ευκαιρίες για την προστασία των ανηλίκων. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα που διατυπώνεται στο άρθρο 22β της οδηγίας "Τηλεόραση χωρίς σύνορα", σύμφωνα με το οποίο πρέπει να διερευνηθεί το ζήτημα του γονικού ελέγχου των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, η Επιτροπή ανέθεσε σε συμβουλευτικό φορέα (το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης), τη διεξαγωγή μελέτης⁴. Η εν λόγω μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ψηφιακή τηλεόραση, σε σχέση με την αναλογική τηλεόραση, προσφέρει τη δυνατότητα ανάπτυξης πολύ πιο αξιόπιστων, εξελιγμένων και ασφαλών

¹ EE L 270 της 07/10/1998, σ.48

² EE L 298 της 17/10/1989, σ. 23

³ EE L 202 της 30/07/1997, σ. 60

⁴ http://europa.eu.int/comm/dg10/avpolicy/key_doc/parental_control/index.html

συστημάτων "φιλτραρίσματος". Επίσης τόνισε το γεγονός ότι τα τεχνικά μέσα δεν μπορούν να αντικαταστήσουν απόλυτα την ευθύνη των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και ότι πρέπει να αποκλεισθεί η πιθανότητα μιας εναρμονισμένης προσέγγισης, λόγω της πολιτισμικής πολυμορφίας που χαρακτηρίζει την ευρωπαϊκή οπτικοακουστική αγορά. Ωστόσο, η καθιέρωση κοινών περιγραφικών κριτηρίων θα επέτρεπε την περιγραφή του οπτικοακουστικού περιεχομένου με τρόπους παρεμφερείς, ενώ παράλληλα θα άφηνε την αξιολόγηση αυτού του περιεχομένου στις αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές. Επιπλέον, η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει η ανάγκη να εναρμονιστούν περισσότερο και να γίνουν πιο συνεκτικά τα συστήματα κατάταξης που χρησιμοποιούνται στα διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ψυχαγωγίας – κινηματογράφο, τηλεόραση, βιντεοπαιχνίδια, Διαδίκτυο. Αυτή η μελέτη οδήγησε στην ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή - Μελέτη για τον γονικό έλεγχο επί των τηλεοπτικών εκπομπών (COM/99/371 τελικό).

Στις 5 Οκτωβρίου 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής "Μελέτη για το γονικό έλεγχο επί των τηλεοπτικών εκπομπών", το οποίο καλύπτει και το Διαδίκτυο. Στο εν λόγω ψήφισμα υπογραμμίζεται η ανάγκη για συστηματική καθιέρωση της αυτορρύθμισης σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για συζήτηση σχετικά με την προστασία των ανηλίκων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η ανάπτυξη του Διαδικτύου περιέπλεξε περισσότερο την κατάσταση όσον αφορά την προστασία των ανηλίκων. Ενώ στα παραδοσιακά συστήματα εκπομπής - αναλογικά ή ψηφιακά - ο μεμονωμένος ραδιοτηλεοπτικός φορέας αναγνωρίζεται εύκολα, στο Διαδίκτυο είναι δύσκολο, και μερικές φορές αδύνατο, να προσδιοριστεί η πηγή του περιεχομένου. Η πρόσβαση σε επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο είναι εύκολη και μπορεί να προκύψει ακόμα και ακούσια.

Προκειμένου να προωθήσουν ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν στις 25 Ιανουαρίου 1999 την απόφαση 276/1999/EK για ένα πολυετές κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Ίντερνετ μέσω της καταπολέμησης του παράνομου και βλαβερού περιεχομένου στα παγκόσμια δίκτυα⁵ (το σχέδιο δράσης για ασφαλέστερο Διαδίκτυο), με την οποία παρέχεται χρηματοδότηση για μέτρα που αντιμετωπίζουν το παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο στο συνολικό δίκτυο. Τα σχέδια καλύπτουν ιδιαίτερα τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου τηλεφωνικών γραμμών για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών ("hotlines - κόκκινες γραμμές"), την παροχή υποστήριξης στην αυτορρύθμιση και στους κώδικες δεοντολογίας, τους μηχανισμούς κατάταξης και φιλτραρίσματος και εκστρατείες ενημέρωσης σχετικά με τις δυνατότητες του Διαδικτύου και τα μειονεκτήματά του.

Όσον αφορά την πολιτική για τον οπτικοακουστικό τομέα ειδικότερα, οι τεχνολογικές εξελίξεις απαιτούν νέα προσέγγιση. Μόνη της η παραδοσιακή ρύθμιση, η οποία λειτουργούσε στο αναλογικό περιβάλλον, δεν είναι απαραίτητα η κατάλληλη προσέγγιση στην ψηφιακή εποχή.

Ανταποκρινόμενο σε αυτή την πρόκληση, το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση, με την οποία ζητείται η καθιέρωση εθνικών πλαισίων αυτορρύθμισης, τα οποία να συμπληρώνουν το ρυθμιστικό πλαίσιο, προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ανηλίκων και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια στους τομείς των ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και του Διαδικτύου.

⁵ ΕΕ L33 της 6/2/1999, σ. 1

Η σύσταση αποτελεί άμεση απόρροια των δημόσιων διαβουλεύσεων που διεξήχθησαν βάσει του Πράσινου Βιβλίου του 1996 της Επιτροπής για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης⁶. Από τις διαβουλεύσεις αναδείχθηκαν ορισμένοι σαφείς τομείς ομοφωνίας. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνεται η ανάγκη - σε ένα περιβάλλον όπου ένα άτομο από σχεδόν οποιοδήποτε σημείο στον κόσμο μπορεί να έχει πρόσβαση σε σχεδόν απεριόριστες ποσότητες περιεχομένου που βρίσκεται σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου - για μια αυτορρυθμιστική προσέγγιση, που να συμπληρώνει το νομικό πλαίσιο και τη διεθνή συνεργασία.

Προκειμένου να προωθήσει τα εθνικά πλαίσια που αποσκοπούν στην επίτευξη συγκρίσιμου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, η σύσταση απαριθμεί διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν από (i) τα κράτη μέλη, (ii) τις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες και τα ενδιαφερόμενα μέρη (iii) την Επιτροπή.

2. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Για την προετοιμασία αυτής της έκθεσης αξιολόγησης, αποστάλθηκε ένα ερωτηματολόγιο στα κράτη μέλη στις 2 Αυγούστου 2000 (βλ. παράρτημα). Καλύπτει ερωτήματα σχετικά με την αυτορρύθμιση, τους κώδικες δεοντολογίας, τεχνικά και εκπαιδευτικά μέτρα. Σε αυτά περιλαμβάνεται το ερώτημα εάν γίνεται αισθητή η ανάγκη για καλύτερη συνεκτικότητα των δραστηριοτήτων για την προστασία των ανηλίκων από το ένα μέσο μαζικής ενημέρωσης και ψυχαγωγίας στο άλλο. Δεδομένων του φαινομένου της σύγκλισης καθώς και της ρυθμιστικής προσέγγισης της Επιτροπής που συνίσταται στην τεχνολογική ουδετερότητα όσον αφορά τα επικοινωνιακά δίκτυα, συμπεριλήφθηκε επίσης το ερώτημα εάν μια κοινή προσέγγιση της κατάταξης, η οποία να καλύπτει όλα τα οπτικοακουστικά μέσα, μπορεί να βελτιώσει την προστασία των ανηλίκων.

Παρελήφθησαν δεκαοκτώ απαντήσεις που καλύπτουν όλα τα κράτη μέλη (σε μία περίπτωση, απάντησαν οι δύο γλωσσικές κοινότητες αντί για το συγκεκριμένο κράτος μέλος⁷ και σε άλλη μία, απάντησαν η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση και δύο περιφέρειες⁸). Ένα κράτος μέλος δεν απάντησε στις ερωτήσεις που συνδέονται με το Διαδίκτυο - λόγω του ότι δεν είχε ακόμα συσταθεί ένωση φορέων εκμετάλλευσης - ούτε και στις ερωτήσεις που συνδέονται με τα βιντεοπαιχνίδια, λόγω του ότι “δεν υπήρχαν σχετικές διατάξεις”⁹.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1. Διαδίκτυο

3.1.1. Αυτορρύθμιση και κώδικες δεοντολογίας

Στο τμήμα I, παρ. 1, της σύστασης προβλέπεται ότι τα **κράτη μέλη** υποστηρίζουν τη θέσπιση εθνικών πλαισίων για την αυτορρύθμιση από τους φορείς εκμετάλλευσης υπηρεσιών άμεσης επικοινωνίας (on-line). Αυτό απαιτεί τουλάχιστον τακτικές επαφές μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης. Στα περισσότερα κράτη μέλη¹⁰ έχουν ήδη συσταθεί **ενώσεις φορέων**

⁶ COM (96) 483 τελικό

⁷ Βέλγιο

⁸ Αυστρία

⁹ Πορτογαλία

¹⁰ Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

εκμετάλλευσης του Διαδικτύου, και σε ένα τουλάχιστον κράτος μέλος¹¹ η σύσταση τέτοιας ένωσης βρίσκεται υπό συζήτηση. Τέσσερα κράτη μέλη¹² έχουν περισσότερα από ένα αντιπροσωπευτικά σώματα των φορέων εκμετάλλευσης, ενώ τα υπόλοιπα έχουν ένα ενιαίο αντιπροσωπευτικό σώμα. Οι φορείς δέκα κρατών μελών¹³ που παρέχουν υπηρεσίες Διαδικτύου (Internet Service Providers) είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Διαδικτύου (European Internet Service Providers Association - EuroISPA)¹⁴. Η οργάνωση EuroIspra ιδρύθηκε στις 6 Αυγούστου 1997 ως πανευρωπαϊκή ένωση των εθνικών ενώσεων φορέων που παρέχουν υπηρεσίες Διαδικτύου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποσκοπεί μεταξύ άλλων στο να προωθήσει το Διαδίκτυο, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη ελεύθερης και ανοικτής αγοράς τηλεπικοινωνιών, να αναπτύξει επαγγελματικά πρότυπα για τη βιομηχανία, να επηρεάσει την καθιέρωση τεχνικών προτύπων, να προωθήσει τη διαδικασία αυτορρυθμισμού μέσω της ρυθμιστικής διαδικασίας καθώς και να ασκήσει επιρροή στη ρυθμιστική διαδικασία εξ ονόματος της βιομηχανίας του Διαδικτύου. Οι κώδικες δεοντολογίας¹⁵, όπου έχουν καθιερωθεί, ασχολούνται με θέματα όπως η ευθύνη των φορέων παροχής υπηρεσιών Διαδικτύου όσον αφορά το υλικό που παρέχουν, η προστασία των ανηλίκων και οι διαδικασίες σχετικά με καταγγελίες.

Οκτώ από τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι υπάρχει άμεση πρόσβαση στις ενώσεις μέσω ενός ή περισσότερων ιστοχώρων¹⁶, όπου διατίθενται πληροφορίες σχετικά με τους στόχους και τις δραστηριότητές τους.

Στο τμήμα II, παρ. 2, της σύστασης συστήνεται η σύνταξη **κωδίκων δεοντολογίας** από τις **ενδιαφερόμενες βιομηχανίες και τα μέρη** για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, προκειμένου μεταξύ άλλων να δημιουργηθεί ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών. Οι κώδικες αυτοί πρέπει να ασχολούνται με τα ζητήματα βασικών κανόνων σχετικά (i) με τη φύση των πληροφοριών που τίθενται στη διάθεση των χρηστών καθώς και με το χρόνο και τη μορφή ανακοίνωσής τους, (ii) με την ενδιαφερόμενη επιχείρηση παροχής υπηρεσιών on-line, με τους χρήστες και τους προμηθευτές υλικού, (iii) με τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες τίθενται στη διάθεση των χρηστών, όποτε είναι εφικτό, πρόσθετες υπηρεσίες ή συστήματα που διευκολύνουν την άσκηση του γονικού ελέγχου, (iv) με τη διεκπεραίωση καταγγελιών και την ενθάρρυνση των φορέων έτσι ώστε να παράσχουν τα μέσα και τις υποδομές διαχείρισης που χρειάζονται για την εύκολη αποστολή και παραλαβή καταγγελιών καθώς και με την καθιέρωση διαδικασιών για τη διεκπεραίωση καταγγελιών, και (v) με τις διαδικασίες συνεργασίας ανάμεσα στους φορείς και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.

Με μία εξαίρεση, σε όλα τα κράτη μέλη όπου υπάρχουν ενώσεις φορέων εκμετάλλευσης, τέτοιοι κώδικες δεοντολογίας έχουν καθιερωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της τελικής καθιέρωσης¹⁷. Ένα κράτος μέλος¹⁸ απάντησε ότι η νομοθεσία του θεωρείται επαρκώς σύγχρονη ώστε να μπορεί να καταπολεμήσει το έγκλημα στο Διαδίκτυο, και συνεπώς ο κώδικας δεοντολογίας δεν είναι αναγκαίος. Ωστόσο στο εν λόγω κράτος μέλος λειτουργούν

¹¹ Λουξεμβούργο

¹² Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Φινλανδία

¹³ Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

¹⁴ <http://www.euroispa.org>

¹⁵ <http://www.euroispa.org/coc.html>

¹⁶ Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Σουηδία

¹⁷ Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

¹⁸ Φινλανδία

διάφοροι φορείς εκμετάλλευσης με ένα κοινό δικτυακό πρωτόκολλο ("netiquette"), που περιλαμβάνει την προστασία των ανηλίκων και ενδέχεται να αποτελέσει κώδικα δεοντολογίας όπως το προτείνουν οι αρμόδιες αρχές. Δύο κράτη μέλη¹⁹ ακολουθούν το πρότυπο της EuroIspa

Σε μία σκανδιναβική χώρα²⁰ ο κώδικας δεοντολογίας επικεντρώνεται στην ορθή πρακτική των επιχειρήσεων αλλά δεν ασχολείται με την προστασία των ανηλίκων.

Στη σύσταση τονίζεται ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη όπως χρήστες, καταναλωτές, επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές πρέπει να συμμετάσχουν στον καθορισμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των εθνικών μέτρων. Στις απαντήσεις τους, τρία κράτη μέλη υπογράμμισαν τη συμμετοχή των δημόσιων αρχών ή/και των καταναλωτών²¹.

3.1.2. Παράνομο και επιβλαβές περιεχόμενο

Μόνον τρία κράτη μέλη²² αναφέρουν **συμπληρωματικές ειδικές νομικές απαιτήσεις** σχετικά με τις υποχρεώσεις των φορέων εκμετάλλευσης όσον αφορά το παράνομο περιεχόμενο που παρέχουν. Ένα κράτος μέλος²³ εξετάζει τη δυνατότητα να ενσωματωθούν κανόνες για το Διαδίκτυο στο νόμο του περί τηλεπικοινωνιών ενώ τα άλλα κράτη μέλη φαίνεται ότι θεωρούν την εφαρμογή του αστικού και το ποινικού δικαίου ως επαρκή για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου.

Όσον αφορά τις ειδικές νομικές απαιτήσεις, ένα κράτος μέλος²⁴ έχει υιοθετήσει σύστημα τριών επιπέδων ανάλογα με το πόσο επιβλαβές είναι το περιεχόμενο. Αυτό το σύστημα χρειάστηκε την προσαρμογή του ποινικού δικαίου ώστε να καλύψει τις υπηρεσίες άμεσης επικοινωνίας (on-line). Το επιβλαβές αλλά όχι παράνομο περιεχόμενο μπορεί να ταξινομηθεί και τότε η διάδοσή του επιτρέπεται μόνον εάν μπορεί να εξασφαλισθεί με τεχνικά μέσα ότι οι ανήλικοι δεν έχουν πρόσβαση σε αυτό. Όπου δεν είναι δυνατή η λήψη μέτρων κατά των υπευθύνων για το περιεχόμενο, μπορούν να ληφθούν άμεσα μέτρα κατά του φορέα εκμετάλλευσης. Οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν υποχρέωση να προστατεύουν αποτελεσματικά τους ανηλίκους και για αυτό το σκοπό πρέπει να απασχολούν αρμόδιο άτομο ή να επιφορτίζουν άλλον φορέα με το καθήκον αυτό. Η φιλοσοφία όσον αφορά το βαθμό ευθύνης του φορέα εκμετάλλευσης είναι η ακόλουθη: πλήρης ευθύνη για το δικό του περιεχόμενο, περιορισμένη ευθύνη για το φιλοξενούμενο περιεχόμενο και καμία ευθύνη για την πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Στα άλλα δύο κράτη μέλη²⁵, οι ειδικές νομικές απαιτήσεις αφορούν την υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης να συνεργαστεί με τη δικαιοσύνη στην περίπτωση παράνομου ή επιβλαβούς περιεχομένου. Σε μία περίπτωση²⁶, ένας συγκεκριμένος νόμος προβλέπει ότι οποιοσδήποτε λειτουργεί ως φορέας εκμετάλλευσης στο Διαδίκτυο φέρει ορισμένη ευθύνη για το περιεχόμενο που παρέχει, συμπεριλαμβανομένου του καθήκοντος να παύσει ή αλλιώς να εμποδίσει την περαιτέρω διάδοση πληροφοριών που καλύπτονται σαφώς από τις διατάξεις του ποινικού κώδικα.

¹⁹ Αυστρία, Βέλγιο

²⁰ Σουηδία

²¹ Βέλγιο και Ιρλανδία: δημόσιες αρχές, Ιταλία: δημόσιες αρχές και καταναλωτές

²² Γερμανία, Ιταλία, Σουηδία

²³ Αυστρία

²⁴ Γερμανία

²⁵ Ιταλία, Σουηδία

²⁶ Σουηδία

Μόνον σε ένα κράτος μέλος υπάρχουν **ειδικές απαιτήσεις για την ειδοποίηση της δικαιოსύνης ή/και της αστυνομίας σχετικά με την ύπαρξη παράνομου περιεχομένου**²⁷. Ενώ οι σκανδιναβικές χώρες βασίζονται στις ορθές πρακτικές των φορέων εκμετάλλευσης, σε ένα κράτος μέλος²⁸ το θέμα αυτό αντιμετωπίζεται με τον κώδικα δεοντολογίας. Δύο κράτη μέλη²⁹ γνωστοποιούν ότι στην πράξη υπάρχει η υποχρέωση απόσυρσης του παράνομου περιεχομένου, από τη στιγμή που ο φορέας εκμετάλλευσης μάθει την ύπαρξή του, ειδικά η κατάσταση εμπίπτει στον τομέα του ποινικού δικαίου.

Σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη έχουν καθιερωθεί ή πρόκειται να καθιερωθούν **"κόκκινες γραμμές"** για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών για επιβλαβές ή παράνομο περιεχόμενο.

Σε πέντε κράτη μέλη, ειδικότερα στο πλαίσιο της παιδικής πορνογραφίας, η ίδια η αστυνομία παρέχει αυτή την **"κόκκινη γραμμή"**³⁰. Ένα κράτος μέλος σκοπεύει να καθιερώσει **"κόκκινη γραμμή"** για την παιδική πορνογραφία³¹. Σε έξι κράτη μέλη³² ήδη υπάρχουν **"κόκκινες γραμμές"**, συνδεδεμένες με το ευρωπαϊκό δίκτυο **"κόκκινων γραμμών"** (INHOPE)³³ – το οποίο χρηματοδοτείται από την Επιτροπή και είναι μέρος του σχεδίου δράσης (βλ. κατωτέρω). Οι **"κόκκινες γραμμές"** άλλων δύο κρατών μελών³⁴ βρίσκονται στη διαδικασία ένταξης στο δίκτυο INHOPE, ενώ παράλληλα άλλες δύο **"κόκκινες γραμμές"** από δύο άλλα κράτη μέλη³⁵ έχουν επιλεγεί για συγχρηματοδότηση ως μέρη του δικτύου. Σε ένα κράτος μέλος³⁶, οι σημαντικότεροι φορείς εκμετάλλευσης διαθέτουν τμήμα που ασχολείται με τις παραβιάσεις και ενημερώνει την αστυνομία για τυχόν παράνομα περιεχόμενα. Επιπλέον, υπάρχει διαμεσολαβητής που παρέχει βοήθεια και υποστήριξη στους χρήστες του Διαδικτύου, τόσο όσον αφορά τα τεχνικά προβλήματα και το περιεχόμενο, καθώς και μια **"κόκκινη γραμμή"** με τίτλο **"Save the Children"** (Σώστε τα παιδιά).

Η αποτελεσματικότητα των **"κόκκινων γραμμών"** μπορεί να αυξηθεί εάν η ύπαρξή τους γίνει ευρύτερα γνωστή στους χρήστες του Διαδικτύου. Ωστόσο, μόνον σε πέντε κράτη μέλη³⁷ έχουν διεξαχθεί **εκστρατείες** ολκής, ενώ σε άλλα δύο³⁸ υπήρξε κάποια ενημέρωση. Ένα κράτος μέλος σκοπεύει να ξεκινήσει ενημερωτική εκστρατεία³⁹.

Στο σύνολο, τα κράτη μέλη θεωρούν **σημαντική** την ύπαρξη **"κόκκινων γραμμών"**, όμως υπάρχουν αποκλίσεις όσον αφορά την εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους. Πιθανώς είναι ακόμα πολύ νωρίς για να εξαχθεί οριστικό συμπέρασμα για το ζήτημα αυτό.

Όσον αφορά την **γεωγραφική προέλευση του παράνομου περιεχομένου**, σχεδόν όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν επιβεβαιώνουν ότι η μεγάλη πλειονότητα αυτών των ιστοχώρων βρίσκεται **εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, κυρίως στις ΗΠΑ, όσον αφορά το πολιτικά

²⁷ Ιταλία

²⁸ Βέλγιο

²⁹ Ιρλανδία, Λουξεμβούργο

³⁰ Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Φινλανδία

³¹ Ισπανία

³² Αυστρία (ISPA), Γερμανία (FSM, Newswatch, jugendschutz.net), Γαλλία (AFA-France), Ιρλανδία (Hotline), Κάτω Χώρες (Meldpunt), Ηνωμένο Βασίλειο (IWF)

³³ <http://www.inhope.org>

³⁴ Ισπανία, Σουηδία

³⁵ Δανία, Ιταλία

³⁶ Σουηδία

³⁷ Δανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

³⁸ Γερμανία, Σουηδία

³⁹ Ισπανία

εξτρεμιστικό περιεχόμενο και το σεξουαλικά βάνανσο περιεχόμενο, και στη Ρωσία και την Ασία, όσον αφορά την πορνογραφία ή την παιδεραστία.

3.1.3. Φιλτράρισμα και εκπαίδευση

Εκτός από τα σχέδια που συγχρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε τρία κράτη μέλη⁴⁰ έχουν διεξαχθεί **ειδικά προγράμματα** για την ανάπτυξη των συστημάτων φιλτραρίσματος, και ένα κράτος μέλος απάντησε ότι τέτοιου είδους δραστηριότητες περιλαμβάνονται στο εθνικό του σχέδιο έρευνας και ανάπτυξης, χωρίς να δώσει πιο συγκεκριμένες πληροφορίες⁴¹. Ένα κράτος μέλος⁴² τόνισε το γεγονός ότι τα υπάρχοντα συστήματα φιλτραρίσματος, όπως το “Websense” έχουν σχεδιαστεί ουσιαστικά για την αγγλόφωνη αγορά και πρέπει συνεπώς να προσαρμοστούν. Άλλο κράτος μέλος⁴³ σημείωσε ότι λόγω της έλλειψης κοινού προτύπου ορισμών, τα συστήματα φιλτραρίσματος έχουν τα όριά τους. Μόνον σε ένα κράτος μέλος⁴⁴ υποχρεούνται οι φορείς εκμετάλλευσης να **ενημερώνουν τους χρήστες για τα συστήματα φιλτραρίσματος και κατάταξης καθώς και για την ύπαρξη λογισμικού** βάσει του οποίου προσδιορίζεται η ηλικία του χρήστη, ενώ σε άλλο κράτος μέλος αυτή η υποχρέωση αποτελεί μέρος του κώδικα δεοντολογίας των φορέων εκμετάλλευσης⁴⁵.

Ακολουθώντας το τμήμα II, παράγραφος 4, της σύστασης, η **βιομηχανία** έχει επίσης καταβάλει σημαντικές προσπάθειες έτσι ώστε να συμβάλει στην καθιέρωση ενός ασφαλέστερου Διαδικτύου, με την έρευνα για συστήματα φιλτραρίσματος και κατάταξης και τη δημιουργία “περιφραγμένων κήπων”.

Την άνοιξη του 1999, ομάδα κορυφαίων διεθνών εταιρειών και ενώσεων του Διαδικτύου δημιούργησαν την Ένωση Κατάταξης του Περιεχομένου του Διαδικτύου (Internet Content Rating Association - ICRA), με τη μορφή ανεξάρτητης, μη κερδοσκοπικής οργάνωσης. Η αποστολή της ICRA είναι να αναπτύξει, να εφαρμόσει και να διαχειριστεί ένα διεθνώς αποδεκτό εθελοντικό σύστημα αυτο-κατάταξης, το οποίο να παρέχει στους χρήστες του Διαδικτύου σε όλον τον κόσμο την επιλογή παρεμπόδισης της πρόσβασης σε περιεχόμενα που αυτοί θεωρούν ως επιβλαβή, ιδιαίτερα για τα παιδιά⁴⁶.

Οι "περιφραγμένοι κήποι" συνίστανται σε ειδικές πύλες εισόδου στο Διαδίκτυο, όπου οι φορείς εκμετάλλευσης εγγυώνται την ποιότητα των ιστοχώρων στους οποίους παρέχουν πρόσβαση.

⁴⁰ Γερμανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο

⁴¹ Ισπανία

⁴² Αυστρία

⁴³ Γερμανία

⁴⁴ Γαλλία

⁴⁵ Ισπανία

⁴⁶ Αντίθετα με την παλαιότερη ένωση RSACi, η οποία παρέχει στους καταναλωτές πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο του σεξουαλικού περιεχομένου, των γυμνών εικόνων, της βίας, της προσβλητικής γλώσσας (χυδαία ή με κίνητρο το μίσος) στους ιστοχώρους και η οποία αντικατοπτρίζει αποκλειστικά πολιτισμικές αξίες των Ηνωμένων Πολιτειών, η ICRA δίνει τη δυνατότητα στους γονείς σε όλα τα κράτη μέλη να καθορίσουν σε ατομική βάση τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένας ιστοχώρος προκειμένου να μην απορριφθεί από το φίλτρο. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. www.icra.org

Στα περισσότερα κράτη μέλη έχουν διεξαχθεί **εκστρατείες** για την ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου⁴⁷. Διάφορα κράτη μέλη έχουν τονίσει τη σημασία που έχουν τα σχολεία ως κατάλληλα μέρη για τη διαμόρφωση της σωστής παιδείας στο ζήτημα αυτό.

Πολλά κράτη μέλη αναγνωρίζουν τους κινδύνους του Διαδικτύου. Ωστόσο, κανένα από αυτά δεν θεωρεί ότι οι κίνδυνοι αυτοί επιβράδυναν την ανάπτυξη του.

Στο τμήμα III της σύστασης καλείται η **Επιτροπή** να διευκολύνει τη δικτύωση των αρχών που είναι αρμόδιες για τον καθορισμό και την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων αυτορρύθμισης και για την ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών και να προωθήσει την διεθνή συνεργασία. Το κυριότερο μέσο που χρησιμοποίησε η Επιτροπή ήταν η συγχρηματοδότηση σχεδίων στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για ασφαλέστερο Διαδίκτυο. Όλα αυτά συμβάλλουν με διάφορους τρόπους στην επίτευξη του στόχου της δικτύωσης. Η πρώτη γραμμή δράσης αφορά τη διαμόρφωση ασφαλέστερου περιβάλλοντος με τη σύσταση ευρωπαϊκού δικτύου "κόκκινων γραμμών" (INHOPE), την καθιέρωση συνδέσμων μεταξύ του δικτύου αυτού και "κόκκινων γραμμών" σε τρίτες χώρες καθώς και με την υποστήριξη της καθιέρωσης κατευθυντήριων γραμμών για τους κώδικες δεοντολογίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Άλλη μία γραμμή δράσης αποσκοπεί στο να ενθαρρύνει την καθιέρωση ευρωπαϊκών συστημάτων φιλτραρίσματος και κατάταξης και να εξοικειώσει τους χρήστες με τη χρήση τους, καθώς και να καταδειάζει τα οφέλη του φιλτραρίσματος και της κατάταξης⁴⁸.

Το σχέδιο δράσης υπογραμμίζει ιδιαίτερα τη σημασία που ενέχει η διεθνής συνεργασία μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης και άλλων ενδιαφερόμενων μερών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των εταίρων τους σε άλλες περιοχές. Άλλες επιπλέον ενέργειες στοχεύουν στην αύξηση της ενημέρωσης προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των γονέων και των δασκάλων στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου από παιδιά καθώς και στην αξιολόγηση των νομικών θεμάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά την ισχύουσα νομοθεσία και τις διαδικασίες, δεδομένης της εφαρμογής τους σε εδαφική βάση - εθνική βάση ή, στην περίπτωση του κοινοτικού δικαίου, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης -, ενώ το Διαδίκτυο λειτουργεί σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2000⁴⁹, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση και πρόταση για απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας. Η πρόταση αυτή παρέχει κυρίως κοινούς ορισμούς, και κυρώσεις για τα σχετικά αδικήματα, καλύπτοντας το αδίκημα της παιδικής πορνογραφίας και όταν αυτό πράττεται μέσω συστήματος ηλεκτρονικού υπολογιστή, π.χ. η διάδοση παιδικής πορνογραφίας μέσω Διαδικτύου.

⁴⁷ Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Σουηδία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

⁴⁸ 5 σχέδια βρίσκονται σε εξέλιξη και η Επιτροπή αυτή τη στιγμή ξεκινά νέο διαγωνισμό για την υποβολή προτάσεων. Ειδικότερα, τα μέτρα περιλαμβάνουν (i) "περιφραγμένους κήπους", (ii) την προσαρμογή του υπάρχοντος λογισμικού έτσι ώστε να καλύψει νέες γλώσσες, (iii) μεθόδους αναζήτησης φιλικές προς την οικογένεια, (iv) την παροχή προτύπων (templates) και καταλόγων από εμπορικούς ή μη εμπορικούς οργανισμούς που ασχολούνται με τη στήριξη των ηθών, για χρήση σε συνδυασμό με επιλογές φιλτραρίσματος που έχουν ενσωματωθεί στους φυλλομετρητές (browsers), και τέλος (v) συγκριτική αξιολόγηση του λογισμικού φιλτραρίσματος και των σχετικών υπηρεσιών. (<http://europa.eu.int/ISPO/iap>)

⁴⁹ COM (2000)τελικό

3.1.4. Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία

Όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την **ευρωπαϊκή συνεργασία**, ενώ το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης έγινε δεκτό με ιδιαίτερη ικανοποίηση. Ένα κράτος μέλος⁵⁰ εκφράζει ρητά τη λύπη του για την έλλειψη εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών. Εξάλλου, διάφορα κράτη μέλη τονίζουν ότι η συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν επαρκεί και ζητούν σφαιρική συνεργασία και την καθιέρωση παγκόσμιων ελάχιστων προτύπων.

3.2. Ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις

Στο τμήμα I, παρ. 2, της σύστασης καλούνται τα **κράτη μέλη** να ενθαρρύνουν τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπόκεινται στη δικαιοδοσία τους να διεξάγουν έρευνες και να πειραματιστούν σε εθελοντική βάση με νέα μέσα για την προστασία των ανηλίκων και την ενημέρωση των τηλεθεατών, συμπληρώνοντας έτσι το εθνικό και το κοινοτικό ρυθμιστικό πλαίσιο που καλύπτει τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των κρατών μελών, η **αυτορρύθμιση** φαίνεται να είναι λιγότερο ισχυρή στον τομέα των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών σε σύγκριση με το Διαδίκτυο. Ένα κράτος μέλος⁵¹ έχει καθιερώσει σύστημα με το οποίο καλύπτονται διάφορα μέσα μαζικής ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων των ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων (βλ. το πλαίσιο κατωτέρω).

Σε ορισμένα κράτη μέλη οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί διαφοροποιούνται όσον αφορά την αυτορρύθμιση. Σε πέντε κράτη μέλη οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί διαθέτουν εσωτερικούς κώδικες δεοντολογίας⁵², ενώ σε μία περίπτωση οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί καθιέρωσαν σύστημα αυτορρύθμισης⁵³. Σε ένα κράτος μέλος⁵⁴, μία ανεξάρτητη επιτροπή τηλεόρασης και ραδιοφώνου ασχολείται αποκλειστικά με τους ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς. Σε άλλα κράτη μέλη οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί υπόκεινται σε γενικότερους κανόνες⁵⁵ ή η αυτορρύθμιση αφορά μόνον⁵⁶ ή κυρίως⁵⁷ την προστασία των ανηλίκων. Τέλος, σε ορισμένα κράτη μέλη οι ιδιωτικοί ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί εφαρμόζουν τους δικούς τους κώδικες δεοντολογίας⁵⁸.

Στην οδηγία "Τηλεόραση χωρίς σύνορα" και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 22, παρ. 3, προβλέπεται ότι μια **ακουστική προειδοποίηση** πρέπει να προηγείται των προγραμμάτων που ενδέχεται να είναι επιβλαβή για τους ανηλίκους ή αυτά πρέπει να αναγνωρίζονται από την παρουσία **οπτικού συμβόλου** καθ' όλη τη διάρκειά τους. Όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο έχουν μεταφέρει το εν λόγω άρθρο στις εθνικές νομοθεσίες τους.

⁵⁰ Γερμανία

⁵¹ Κάτω Χώρες

⁵² Αυστρία, Βέλγιο (περιφέρεια της Βαλλονίας), Γερμανία, Γαλλία, Ιρλανδία

⁵³ Γερμανία

⁵⁴ Ηνωμένο Βασίλειο

⁵⁵ Ελλάδα, Ιταλία

⁵⁶ Ιταλία, Φινλανδία

⁵⁷ Ισπανία

⁵⁸ Βέλγιο (περιφέρεια της Φλάνδρας), Γαλλία

Τα συστήματα φιλτραρίσματος χρησιμοποιούνται μόνον για τις ψηφιακές εκπομπές. Ένα κράτος μέλος⁵⁹ διακρίνει μεταξύ των ψηφιακών δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, για τους οποίους ισχύει η ίδια πολιτική με εκείνη των αναλογικών δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών (ειδική ζώνη προβολής, προειδοποίηση με σήματα και ακουστικά μέσα), και των ψηφιακών ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, στους οποίους η ζώνη ειδικής προβολής μπορεί να αντικατασταθεί από ειδική τεχνική με κωδικό αναγνώρισης (PIN). Αυτή η τεχνική χρησιμοποιείται επίσης για τις ιδιωτικές μεταδόσεις ή το σύστημα χρέωσης ανά θέαμα (pay-per-view) σε δύο κράτη μέλη⁶⁰. Σε πέντε κράτη μέλη⁶¹ εφαρμόζεται το ηλεκτρονικό κλείδωμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 22β της οδηγίας "Τηλεόραση χωρίς σύνορα", η **Επιτροπή** ζήτησε από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης τη διεξαγωγή μελέτης σχετικά το γονικό έλεγχο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών⁶². Η εν λόγω μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στο πλαίσιο του σημερινού αναλογικού συστήματος, η προσέγγιση που έχουν υιοθετήσει οι Ηνωμένες Πολιτείες και ο Καναδάς - η οποία βασίζεται στην ονομαζόμενη τεχνολογία "V-chip" - δεν είναι τεχνικά εφικτή στην Ευρώπη. Αντί να εστιάζονται στην τεχνολογία αυτή, οι ρυθμιστικές προσεγγίσεις θα πρέπει να προσανατολιστούν προς τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις του ψηφιακού περιβάλλοντος, δεδομένου ότι η ψηφιακή τεχνολογία επιτρέπει τη λειτουργία τεχνικών μηχανισμών που προσφέρουν κατά πολύ υψηλότερο επίπεδο προστασίας. Ωστόσο, στη

Τα κύρια αποτελέσματα της προαναφερθείσας μελέτης εκτίθενται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα "Μελέτη για τον γονικό έλεγχο επί των τηλεοπτικών εκπομπών"⁶³. Το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** εξέδωσε ψήφισμα για την εν λόγω ανακοίνωση⁶⁴, όπου σημειώνει τα συμπεράσματα σχετικά με τα ευρωπαϊκά τηλεοπτικά συστήματα που περιλαμβάνονται στη μελέτη του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και εκφράζει την ελπίδα ότι το έργο της κοινοπραξίας Digital Video Broadcasting (βλ. κατωτέρω) στο εγγύς μέλλον θα έχει ευνοϊκό αντίκτυπο τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τις οικογένειες. Επίσης τονίζει την ανάγκη να εξασφαλισθεί η διαθεσιμότητα μηχανισμών φιλτραρίσματος σε προσιτή τιμή για όλες τις οικογένειες και να συμφωνήσουν όλοι οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς εκμετάλλευσης στην ΕΕ σχετικά με έναν κώδικα αυτορρύθμισης σε θέματα προστασίας των ανηλίκων.

Στο τμήμα II, παρ. 4 της σύστασης καλούνται επίσης οι **ενδιαφερόμενες βιομηχανίες και τα μέρη** να αναπτύξουν θετικά μέτρα υπέρ των ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών για τη διευκόλυνση της ευρύτερης πρόσβασής τους στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες, αποφεύγοντας ταυτόχρονα το εν δυνάμει επιζήμιο υλικό.

Αφού παρέλαβε τη μελέτη για το γονικό έλεγχο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στις αρχές του 1999, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της κοινοπραξίας DVB (Digital Video Broadcasting), σχετικά με τη λειτουργική απαίτηση να υπάρξουν τεχνικοί μηχανισμοί για τη διευκόλυνση του ελέγχου που ασκούν οι γονείς ή οι κηδεμόνες στα προγράμματα που παρακολουθούν οι ανήλικοι. Η DVB συγκεντρώνει περισσότερες από 200 οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών (δημόσιων και ιδιωτικών), κατασκευαστών (εξοπλισμού για

⁵⁹ Γερμανία

⁶⁰ Γαλλία· χρέωση ανά θέαμα: Ηνωμένο Βασίλειο

⁶¹ Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Σουηδία

⁶² Βλ. το σχετικό ιστοχώρο του Διαδικτύου που αναφέρεται σε παραπομπή στο τμήμα "Εισαγωγή" της παρούσας έκθεσης

⁶³ COM (99) 371 τελικό

⁶⁴ A5-0258/2000

τους καταναλωτές και τους επαγγελματίες), φορέων εκμετάλλευσης (δορυφορικών, καλωδιακών και επίγειων δικτύων) και ρυθμιστών, καθώς και της Επιτροπής.

Η DVB πιστεύει⁶⁵ ότι το Διαδίκτυο εξελίσσεται ταχύτατα σε μέσο μαγνητοσκοπημένων μεταδόσεων με την πρόοδο της ροής των μαγνητοσκοπημένων μεταδόσεων (video streaming) μέσω των τεχνολογιών ADSL και Cable Modem. Επιπλέον, ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης διαθέτουν στην αγορά αποκωδικοποιητές οι οποίοι μέσω της κεντρικής τηλεοπτικής συσκευής παρέχουν πρόσβαση στους τηλεθεατές τόσο στις παραδοσιακές πηγές εκπομπής όσο και στο Διαδίκτυο, με μόνον μία πίεση στο ανάλογο πλήκτρο του τηλεχειριστηρίου. Η DVB θεωρεί συνεπώς ότι η προσπάθεια για καθιέρωση νέου τεχνικού συστήματος γονικού ελέγχου, το οποίο θα εφαρμόζεται μόνον στις ψηφιακές εκπομπές, θα επέφερε άσκοπη ανισορροπία στην αγορά μεταξύ των διαφόρων τεχνολογιών εκπομπής, εφόσον θα επέβαλε ανταγωνιστικό μειονέκτημα στους παραδοσιακούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και διανομείς. Φρονεί ότι οποιοδήποτε σύστημα γονικού ελέγχου πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε όλα τα μέσα ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στο σπίτι. Πιστεύει επίσης ότι ένα τέτοιο σύστημα είναι εφικτό παρ' ότι δεν πρέπει να παραμεληθούν οι τεχνικές και θεσμικές προκλήσεις. Η προσέγγιση της DVB συνίσταται στην αναζήτηση μακροπρόθεσμης λύσης χωρίς ιδιαίτερο προβληματισμό σχετικά με τα προβλήματα της μετάβασης. Ειδικότερα, η κατ' επιβολή σύγκλιση των ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και του Διαδικτύου προς μία λύση η οποία δεν θα είναι κατάλληλη για κανένα από τα δύο μέσα, θα αποτελούσε οπισθοδρόμηση. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η υποστήριξη της βιομηχανίας, κανένα μέτρο δεν πρέπει να επιβληθεί αναδρομικά στην αγορά, δηλαδή με τρόπο που θα απαιτούσε αλλαγές στην υπάρχουσα εγκατεστημένη υποδομή σε εξοπλισμό.

Η DVB επιβεβαίωσε ακόμα τη θέλησή της να συμβάλει και να συνεργαστεί με την Επιτροπή, με τους εκπροσώπους των κρατών μελών και με άλλους παράγοντες της αγοράς, προκειμένου να διαμορφωθεί σύστημα για την κατάταξη του περιεχομένου μέσω "δίκαιης περιγραφής" και να μελετηθεί ο τρόπος λειτουργίας του στην αγορά. Ειδικότερα, η DVB είναι πρόθυμη (i) να εξετάσει τα συστήματα κατάταξης του Διαδικτύου και να διατυπώσει γνώμη σχετικά με την ενδεχόμενη λειτουργία τους σε μελλοντικό περιβάλλον ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, (ii) να εργαστεί στο θέμα των τεχνικών προδιαγραφών με τις οποίες θα εξασφαλισθεί η διάδοση των δεδομένων κατάταξης σε όλο το δίκτυο ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων, και (iii) να συμβάλλει με άλλους για την επίτευξη ευρύτερης ομοφωνίας σχετικά με λύση που θα προταθεί από τη βιομηχανία.

3.3. Περαιτέρω πρωτοβουλίες

Νομικές διατάξεις σχετικά με την κατάταξη των βιντεοπαιχνιδιών υπάρχουν μόνον σε λίγα κράτη μέλη⁶⁶. Ένα κράτος μέλος επέλεξε προσέγγιση η οποία καλύπτει τις ταινίες, τις βιντεοκασέτες, τα βιντεοπαιχνίδια και τις συνδρομητικές υπηρεσίες⁶⁷, και προβλέπει τον καθορισμό ορίων ηλικίας, ενώ άλλο κράτος μέλος απαγορεύει την πώληση παράνομων βιντεοπαιχνιδιών και περιορίζει τη διανομή των βιντεοπαιχνιδιών τα οποία ενδεχομένως είναι επιβλαβή για τους ανηλίκους⁶⁸. Άλλο κράτος μέλος εξετάζει την πιθανότητα να καθιερώσει την διαβάθμιση των ηλικιών⁶⁹ ενώ ένα άλλο καθιέρωσε το νομικό πλαίσιο για την

⁶⁵ Επιστολή του κ. Theo Peck, προέδρου της DVB στην Επιτροπή, της 13ης Δεκεμβρίου 2000

⁶⁶ Γερμανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Σουηδία, Φινλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο

⁶⁷ Φινλανδία

⁶⁸ Γερμανία

⁶⁹ Σουηδία

απαγόρευση των παράνομων βιντεοπαιχνιδιών⁷⁰. Η **αυτορρύθμιση** όσον αφορά την **κατάταξη** των βιντεοπαιχνιδιών υφίσταται μόνον στη μειονότητα των κρατών μελών⁷¹.

Μόνον τρία κράτη μέλη⁷² θεωρούν ότι τα μέτρα τους για τα βιντεοπαιχνίδια είναι **αποτελεσματικά** όσον αφορά την προστασία των ανηλίκων. Τρία κράτη μέλη⁷³ εκτιμούν ότι πολύ νωρίς για να λάβουν θέση.

Δύο κράτη μέλη έχουν αναλάβει ειδικές πρωτοβουλίες⁷⁴, εγκαταλείποντας την παραδοσιακή προσέγγιση που συνίσταται στην μεμονωμένη αντιμετώπιση κάθε μέσου διάδοσης πληροφοριών, όπως οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, το Διαδίκτυο, οι βιντεοκασέτες/DVD και τα βιντεοπαιχνίδια. Οι πρωτοβουλίες αυτές φαίνεται να επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι η αυτορρύθμιση ενδεχομένως θα συμβάλει αποτελεσματικά στην προστασία των ανηλίκων όσον αφορά τα οπτικοακουστικά μέσα, εάν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμετάσχουν ενεργά:

⁷⁰ Γαλλία
⁷¹ Γερμανία, Δανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο
⁷² Αυστρία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο
⁷³ Βέλγιο, Ιρλανδία, Σουηδία
⁷⁴ Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο

Ακολουθώντας τη σύσταση, οι Κάτω Χώρες ίδρυσαν το ολλανδικό ινστιτούτο για την κατάταξη των οπτικοακουστικών μέσων (NICAM - Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media) την 1 Δεκεμβρίου 1999. Στην ίδρυσή του συμμετείχαν τρεις κυβερνητικές υπηρεσίες: το υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Αθλητισμού, το υπουργείο Δικαιοσύνης και το υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστημών.

Το NICAM συγκεντρώνει τους ολλανδικούς δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, τους παραγωγούς ταινιών και βιντεοταινιών, τα καταστήματα βίντεο, τους εμπόρους και διανομείς ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Επιπλέον, μεγάλος αριθμός ακαδημαϊκών και άλλων οργανώσεων και προσώπων συνδέονται με το ινστιτούτο NICAM ως μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής του ή ως μέλη των ανεξάρτητων επιτροπών καταγγελιών και προσφυγών.

Το NICAM ιδρύθηκε για να παράσχει ένα αποτελεσματικό και **ομοιόμορφο σύστημα κατάταξης για όλα τα οπτικοακουστικά μέσα**. Συντάσσει κατευθυντήριες γραμμές για την κατάταξη, ασχολείται με καταγγελίες και αποτελεί το κυριότερο κέντρο εμπειρογνομosύνης στις Κάτω Χώρες σε θέματα προστασίας των ανηλίκων από τα επιβλαβή αποτελέσματα των οπτικοακουστικών μέσων. Καταναλωτές, δημοσιογράφοι, πολιτικοί και όσοι συμμετέχουν στην κατάταξη των οπτικοακουστικών μέσων, απευθύνονται στο NICAM για ερωτήματα σχετικά με την ηλικιακή διαβάθμιση και άλλες μορφές κατάταξης. Άλλος στόχος του NICAM είναι να παράσχει πληροφόρηση στους καταναλωτές έτσι ώστε να τους δώσει τη δυνατότητα, βάσει **περιγραφικών πληροφοριών** σχετικά με ένα βιντεοπαιχνίδι, μία ταινία ή ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα, να καταλήξουν σε λογική απόφαση σχετικά με το εάν ή όχι ένα συγκεκριμένο προϊόν μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για τους νέους. Αυτή η μορφή πληροφόρησης είναι νέα, συμπληρώνει τις υπάρχουσες και τις μελλοντικές ηλικιακές διαβαθμίσεις, όπως π.χ. εκείνη που χρησιμοποιείται σήμερα από την Ολλανδική Επιτροπή Κατάταξης Ταινιών.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο δημοσιεύθηκε ένα Λευκό Βιβλίο για τις Επικοινωνίες, όπου καθορίζεται ένα νέο πλαίσιο για τη ρύθμιση των τηλεπικοινωνιών⁷⁵. Σύμφωνα με το βιβλίο αυτό, θα διαμορφωθούν κώδικες, με την υποστήριξη του νόμου, για τις πιο διαδομένες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες. Όσον αφορά τις άλλες υπηρεσίες, όπως το Διαδίκτυο, η συνεργασία με τη βιομηχανία θα εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα των προσεγγίσεων της από κοινού ρύθμισης και της αυτορρύθμισης για την προστασία των ανηλίκων. Θα προωθηθούν συστήματα, μέσω των οποίων οι καταναλωτές θα μπορούν να καταλήξουν σε εμπεριστατωμένες επιλογές σχετικά με το τι θα δουν και θα ακούσουν αυτοί και τα παιδιά τους. Επίσης θα καταβληθούν προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση του κοινού σχετικά με την καλύτερη και πιο υπεύθυνη χρήση των οπτικοακουστικών μέσων. Προβλέπεται η λειτουργία συνεχών και αποτελεσματικών μηχανισμών για την αντιμετώπιση του παράνομου υλικού στο Διαδίκτυο, όπως π.χ. εκείνο που διώκεται στο πλαίσιο της οργάνωσης Internet Watch Foundation. Επίσης, στο Λευκό Βιβλίο αναφέρεται η προώθηση των συστημάτων κατάταξης και φιλτραρίσματος που βοηθούν τους χρήστες του Διαδικτύου να ελέγχουν το περιεχόμενο που βλέπουν, αυτοί και τα παιδιά τους. Τέλος, εξετάζεται η θέση που πρέπει να δοθεί στα συστήματα προ-κατάταξης για τις βιντεοταινίες, τα DVD και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια στο πλαίσιο της ρυθμιστικής δομής.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η σύσταση καλεί τα κράτη μέλη, τις βιομηχανίες και τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και την Επιτροπή να λάβουν μέτρα προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στους τομείς των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και του Διαδικτύου. Η ανάγκη για την καθιέρωση ασφαλούς περιβάλλοντος τονίστηκε πρόσφατα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με την έκδοση του ψηφίσματος για το γονικό έλεγχο. Στο σύνολό τους, ύστερα από δύο έτη, τα αποτελέσματα που απέφερε η εφαρμογή της σύστασης είναι ενθαρρυντικά, παρ' ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη και ιδιαίτερα οι καταναλωτές θα έπρεπε να έχουν συμμετάσχει περισσότερο στην καθιέρωση των κωδίκων δεοντολογίας.

Τα **κράτη μέλη** εφάρμοσαν τη σύσταση με ετερογενείς τρόπους. Ωστόσο πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τα περισσότερα από αυτά έχουν ξεκινήσει εκστρατείες για την ασφαλέστερη χρήση του Διαδικτύου και ορισμένα έχουν εκδώσει νέα νομοθεσία ή έχουν υποστηρίξει μέτρα, όπως οι ειδικές τηλεφωνικές γραμμές της αστυνομίας για τη διεκπεραίωση των καταγγελιών ("κόκκινες γραμμές") που αφορούν την παιδική πορνογραφία. Ο ετερογενής χαρακτήρας των μέτρων δεν εκπλήσσει, δεδομένων τόσο της πολιτισμικής ποικιλομορφίας όσο και των διακυμάνσεων στην ανάπτυξη του Διαδικτύου. Εξάλλου, δύο έτη είναι πιθανώς σχετικά μικρή περίοδος για την πλήρη εφαρμογή της σύστασης.

Από το ένα οπτικοακουστικό μέσο στο άλλο παρατηρείται μείωση στην ένταση των δραστηριοτήτων, με τις περισσότερες προσπάθειες να καταβάλλονται για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο Διαδίκτυο και τις λιγότερες προσπάθειες στα βιντεοπαιχνίδια. Αυτό το γεγονός δεν εκπλήσσει, λόγω του ότι η σύσταση ασχολείται ουσιαστικά με το Διαδίκτυο. Όσον αφορά τη σύγκριση των μέτρων που έχουν λάβει τα διάφορα κράτη μέλη, σημειώνεται έντονη διαφοροποίηση: αυτά κυμαίνονται από σχεδόν καμία δραστηριότητα, ιδιαίτερα για το Διαδίκτυο, σε σημαντικές προσπάθειες για την καθιέρωση κοινής πολιτικής σε όλα τα οπτικοακουστικά μέσα.

Η **βιομηχανία**, ιδιαίτερα μέσω της οργάνωσης ICRA εργάζεται για τη διαμόρφωση αξιόπιστων συστημάτων φιλτραρίσματος και κατάταξης για το Διαδίκτυο, τα οποία να μπορούν να προσαρμοστούν μεμονωμένα στις πολιτισμικές αρχές των πολιτών στα κράτη μέλη. Όσον αφορά τις ψηφιακές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, το έργο που έχει επιτευχθεί από τη βιομηχανία είναι μικρότερης ευρύτητας. Η κοινοπραξία DVB έχει εκφράσει στην Επιτροπή την προθυμία της να ηγηθεί των προσπαθειών στον τομέα αυτόν, με την προϋπόθεση ότι ο ευρωπαϊός νομοθέτης δώσει σαφές σήμα στη βιομηχανία⁷⁶.

Η **Επιτροπή** συνέβαλε στην καλύτερη προστασία των ανηλίκων στα οπτικοακουστικά μέσα με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης για ασφαλέστερο Διαδίκτυο. Όπως ζήτησαν τα κράτη μέλη και όπως προβλέπεται από το σχέδιο δράσης, η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενισχύει την ευρωπαϊκή και τη διεθνή συνεργασία.

⁷⁶

Η τελευταία παράγραφος της προαναφερθείσας επιστολής της 13ης Δεκεμβρίου από τον πρόεδρο της DVB αναφέρει τα εξής: "Οι απόψεις των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στον τομέα αυτόν είναι βεβαίως ουσιαστικές προτού να προβούμε σε οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια, στο πλαίσιο κάποιας συγκεκριμένης προσέγγισης. Εφόσον υπάρξει ομοφωνία."

Παρ' ότι η σύσταση δεν συνδέεται άμεσα με την οδηγία “Τηλεόραση χωρίς σύνορα”, τα αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης αξιολόγησης ενδέχεται να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο μία ενδεχόμενη νέα οδηγία θα αντιμετώπιζε την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας όσον αφορά όλα τα ηλεκτρονικά περιεχόμενα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας, η Επιτροπή θα προβεί σε πλήρη αναθεώρηση, η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο ανοικτών και ευρέων διαβουλεύσεων με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Τα αποτελέσματα της παρούσας έκθεσης δείχνουν ότι οι προκλήσεις στον τομέα της προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας πρέπει να αντιμετωπισθούν σε όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ψυχαγωγίας, είτε πρόκειται για το Διαδίκτυο, τις ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, βιντεοπαιχνίδια ή τις βιντεοταινίες και τα DVD. Πρέπει να καταβληθούν ανανεωμένες προσπάθειες προκειμένου να εξασφαλισθεί μία συνεκτική προσέγγιση, ειδικότερα λόγω του ότι η σύγκλιση θα συνεχίσει να εντείνεται, με το συνδυασμό Διαδικτύου-τηλεόρασης, τις αμφίδρομες τηλεοπτικές εκπομπές ή την τηλεφόρτωση βιντεοπαιχνιδιών από το Διαδίκτυο. Επιπλέον, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών. Προσεγγίσεις όπως η ίδρυση του ολλανδικού ινστιτούτου NICAM και το βρετανικό Λευκό Βιβλίο για τις Επικοινωνίες καταδεικνύουν ότι πολλά μπορούν να επιτευχθούν μέσω της από κοινού ρύθμισης ή της αυτορρύθμισης, αποτελώντας έτσι προσανατολισμό για την περαιτέρω εφαρμογή της σύστασης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

Σχετικά με τη σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (98/560/EK)

Εισαγωγή

Το τμήμα III, παράγραφος 4, της προαναφερόμενης σύστασης καλεί την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση αξιολόγησης δύο έτη ύστερα από την έγκρισή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Στόχος του ερωτηματολογίου αυτού είναι να βοηθήσει την Επιτροπή στη συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών και απόψεων για την εκτενή αναφορά στην αποτελεσματικότητα της σύστασης.

Ιστορικό

Η προστασία των ανηλίκων στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων επιτυγχάνονταν παραδοσιακά μέσω της ταξινόμησης των κινηματογραφικών ταινιών και μέσω του μέτρου της "ειδικής ζώνης προβολής" ("watershed" - προβολή τηλεοπτικών προγραμμάτων που ενδέχεται να είναι επιζήμια για ανηλίκους, μόνον σε ώρες που υπάρχουν λίγες πιθανότητες για αυτούς να τα παρακολουθήσουν). Η προσέγγιση αυτή βασίζεται γενικώς σε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο. Η ψηφιακή τεχνολογία, ιδιαίτερα μέσω Διαδικτύου (Ίντερνετ), παρέχει νέα μέσα προβολής και παρακολούθησης οπτικοακουστικού περιεχομένου που απαιτούν αντίστοιχα νέες μεθόδους προστασίας των ανηλίκων από επιζήμιο για αυτούς υλικό και μεθόδους εξάλειψης παράνομου περιεχομένου που είναι προσβλητικό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Για την αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής το Συμβούλιο ενέκρινε μια σύσταση στις 24 Σεπτεμβρίου 1998. Ουσιαστικά η σύσταση αυτή καλεί για την καθιέρωση εθνικών πλαισίων αυτορρύθμισης, συμπληρωματικών του ρυθμιστικού πλαισίου, για την αύξηση της προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στους τομείς της ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής και του Ίντερνετ.

Η σύσταση ήταν άμεσο αποτέλεσμα της διαβούλευσης με το κοινό που πραγματοποιήθηκε βάσει του Πράσινου Βιβλίου της Επιτροπής για την Προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης. Ορισμένες σαφείς γραμμές συναίνεσης προέκυψαν από τη διαβούλευση, περιλαμβανομένης της ανάγκης - σε ένα περιβάλλον όπου ένας σχεδόν απεριόριστος όγκος περιεχομένου, σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου, μπορεί να γίνει προσιτός από σχεδόν οποιοδήποτε σημείο στον κόσμο - για μια προσέγγιση αυτορρύθμισης η οποία να συμπληρώνει το νομικό πλαίσιο. Το κείμενο της σύστασης περιλαμβάνεται στο παράρτημα.

Ερωτήσεις

Ίντερνετ

Έχει καθιερωθεί στη χώρα σας μια ένωση φορέων για την παροχή υπηρεσιών Ίντερνετ (Internet Service Providers, ISPs); Παρακαλείσθε να αναφέρετε λεπτομέρειες σχετικά με τις ενώσεις αυτές.

Έχει καταρτιστεί κάποιος κώδικας δεοντολογίας από τους ISP στη χώρα σας; Εάν είναι δυνατόν, παρακαλείσθε να παρουσιάσετε αντίγραφο ή τη διεύθυνση στο δίκτυο όπου μπορεί να αναζητηθεί.

Σε τι βαθμό συμμετείχαν οι δημόσιες αρχές και οι καταναλωτές στην κατάρτιση του κώδικα δεοντολογίας των «ISP»; Απαιτείται η γνωμοδότηση των δημόσιων αρχών και των καταναλωτών όταν ο κώδικας αυτός αναθεωρείται ή τροποποιείται;

Υπάρχουν νομικές απαιτήσεις στη χώρα σας που εφαρμόζονται ειδικά στους «ISP» και πως αντιμετωπίζουν περιπτώσεις παράνομου ή επιβλαβούς περιεχομένου ιστοχώρων στο Ίντερνετ; Εάν ναι, ποιες είναι αυτές;

Υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις έναντι των «ISP» για ενημέρωση της αστυνομίας ή των δικαστικών αρχών σχετικά με περιεχόμενο παράνομο και προσβλητικό για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια που υπάρχει στο Ίντερνετ;

Έχει καθιερωθεί στη χώρα σας «κόκκινη γραμμή» για την καταγγελία επιβλαβούς ή παράνομου περιεχομένου στο Ίντερνετ; Εάν ναι, παραθέστε λεπτομέρειες (περιλαμβάνοντας διευθύνσεις ιστοχώρων (websites) και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) των "κόκκινων γραμμών", καθώς και των τρόπων χρηματοδότησής τους.

Τι ποσοστό κατά μέσο όρο του προβληματικού περιεχομένου του Ίντερνετ που έχει καταγγελλθεί προέρχεται εκτός της χώρας σας ή εκτός της ΕΕ;

Τι μέτρα και πρωτοβουλίες έχουν ληφθεί, είτε από τις δημόσιες αρχές είτε από τους επιχειρηματίες για την αύξηση της συνειδητοποίησης του κοινού όσον αφορά τις «κόκκινες γραμμές»; Αυτά τα μέτρα και οι πρωτοβουλίες θεωρείται ότι υπήρξαν αποτελεσματικά;

Παρακαλείσθε να παραθέσετε, όπου αυτό είναι δυνατόν, μια εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των "κόκκινων γραμμών" που ήδη υπάρχουν όσον αφορά τη μείωση της έκτασης και της πρόσβασης επιβλαβούς και παράνομου περιεχομένου. Η εκτίμηση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει την άποψη της κοινής γνώμης όσον αφορά την αποτελεσματικότητα/αποδοτικότητά τους καθώς και τις απόψεις των επιχειρηματιών.

Εκτός από τη συμμετοχή στις εργασίες που χρηματοδοτούνται σήμερα από το κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προαγωγή της πιο ασφαλούς χρήσης του Ίντερνετ, έχουν καταβληθεί προσπάθειες, είτε από την αντίστοιχη βιομηχανία είτε από τις δημόσιες αρχές, για την ανάπτυξη ενός συστήματος φιλτραρίσματος και κατάταξης όσον αφορά το Ίντερνετ στη χώρα σας; Εάν ναι, τι πρόοδος έχει σημειωθεί και ποιες είναι οι δυσκολίες που συναντήθηκαν;

Υφίστανται υποχρεώσεις για τους ISP, είτε βάσει του νόμου είτε σε σχετικούς κώδικες δεοντολογίας, να ενημερώνουν τους συνδρομητές τους σχετικά με διαθέσιμα συστήματα φιλτραρίσματος και κατάταξης καθώς και λογισμικού για την εξακρίβωση της ηλικίας των χρηστών;

Τι μέτρα έχουν ληφθεί σε εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο για να αυξηθεί η ενημέρωση σε θέματα ασφαλέστερου Ίντερνετ; Τα μέτρα αυτά ήταν μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου για «εκπαίδευση στα ΜΜΕ»; Υποστηρίχθηκαν από δημόσια ταμεία ή από ιδιωτική χρηματοδότηση (π.χ. από τη βιομηχανία ή από εθελοντικές ενώσεις) ή από μικτή χρηματοδότηση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα;

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η εξέλιξη του Ίντερνετ στη χώρα σας επιβραδύνθηκε λόγω φόβων του κοινού σχετικά με το επιβλαβές και παράνομο περιεχόμενο στο οποίο μπορεί το κοινό να έχει πρόσβαση στο Ίντερνετ;

Το σημερινό επίπεδο διεθνούς συνεργασίας στον τομέα αυτό, ιδιαίτερα στην Ευρώπη, θεωρείται επαρκές; Εάν όχι, τι μέτρα μπορούν να ληφθούν για τη βελτίωσή του;

Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές

Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς στη χώρα σας έχουν καθιερώσει κάποιο σύστημα αυτορρύθμισης; Παρακαλείσθε να παραθέσετε λεπτομέρειες σχετικά με αυτό, ειδικά σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή μελών.

Το σύστημα αυτό αυτορρύθμισης περιλαμβάνει κάποιο κώδικα δεοντολογίας όσον αφορά την προστασία των ανηλίκων και το επιβλαβές περιεχόμενο; (Σημειώστε ότι το ερώτημα αυτό δεν αφορά τις διαφημίσεις που απευθύνονται συγκεκριμένα στους ανηλίκους. Αφορά οπτικοακουστικό υλικό που μπορεί να είναι επιβλαβές για αυτούς, ανεξαρτήτως εάν αυτό περιέχεται στη διαφήμιση ή στο γενικότερο πρόγραμμα.)

Απαιτούνται στη χώρα σας προειδοποιητικά σήματα οθόνης, είτε βάσει του νόμου, είτε βάσει κωδίκων δεοντολογίας, για ενδεχόμενα επιβλαβή τηλεοπτικά προγράμματα; Απαιτούνται ακουστικές προειδοποιήσεις πριν από τέτοια προγράμματα, είτε βάσει του νόμου είτε βάσει κωδίκων δεοντολογίας; Όπου χρησιμοποιούνται τέτοια μέτρα θεωρούνται αποτελεσματικά;

Υπάρχουν ραδιοτηλεοπτικοί φορείς εγκατεστημένοι στη χώρα σας οι οποίοι να χρησιμοποιούν τεχνικούς μηχανισμούς «φιλτραρίσματος» για την εξασφάλιση του ότι οι ανήλικοι δεν θα βλέπουν τέτοιου είδους προγράμματα; Εάν ναι, τι μέτρα και πρωτοβουλίες έχουν ληφθεί για την εξασφάλιση του ότι οι γονείς και οι κηδεμόνες έχουν γνώση των μηχανισμών αυτών και της λειτουργίας τους; Οι μηχανισμοί αυτοί θεωρούνται αποτελεσματικό μέσο προστασίας των ανηλίκων στη χώρα σας;

Λογισμικό βιντεοπαιχνιδιών

Υπάρχουν στη χώρα σας ειδικές νομικές διατάξεις σχετικά με την πώληση των βιντεοπαιχνιδιών; (Το ερώτημα αυτό αφορά τη λιανική πώληση λογισμικού βιντεοπαιχνιδιών και όχι την παροχή λογισμικού μέσω Ίντερνετ για τη μεταφόρτωσή του σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.)

Υπάρχει κάποιο σύστημα αυτορρύθμισης το οποίο καλύπτει ερωτήματα που σχετίζονται με την κατάταξη βάσει της ηλικίας στα βιντεοπαιχνίδια; Εάν ναι, παρακαλείσθε να δώσετε λεπτομερή στοιχεία.

Τα σημερινά μέτρα προστασίας των ανηλίκων από επιβλαβή βιντεοπαιχνίδια θεωρούνται αποτελεσματικά;

Άλλα συστήματα παροχής περιεχομένου

Σε ό,τι αφορά τα συστήματα κατάταξης του κινηματογράφου, των βιντεοκασετών και των DVD (τεχνολογία ψηφιακού βιντεοδίσκου), σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στη χώρα σας από το 1998;

Γενικά

Θεωρείται προβληματική στη χώρα σας η έλλειψη συνοχής μεταξύ των διαφόρων συστημάτων κατάταξης και ταξινόμησης για τα οπτικοακουστικά μέσα (κινηματογράφος, τηλεόραση, βιντεοκασέτες, βιντεοπαιχνίδια, Ίντερνετ), π.χ. λόγω του ότι προκαλεί σύγχυση στους καταναλωτές; Εξετάζεται η πιθανότητα λήψης μέτρων ή ανάληψης πρωτοβουλιών, προκειμένου να δημιουργηθεί μεγαλύτερη συνοχή στον τρόπο με τον οποίο τα οπτικοακουστικά μέσα αξιολογούνται και ταξινομούνται;

Η Επιτροπή γνωρίζει ότι οι αρχές των κρατών μελών ενδέχεται να μην είναι σε θέση να απαντήσουν σε όλα τα ερωτήματα που τίθενται στο παρόν ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, η Επιτροπή ζητά να απαντηθούν στο μέτρο του δυνατού. Οποιαδήποτε συμπληρωματική πληροφορία και σχετικές απόψεις που θα μπορούσαν να βοηθήσουν την Επιτροπή στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της αυτορρυθμιστικής προσέγγισης που ορίζεται στη σύσταση για την προστασία των ανηλίκων μπορεί επίσης να αναφερθεί.